

coram iudice in voce prorumpatur in iudicio, non sufficit, ex supradictis Doctoribus, nisi sit incontinenti, adhuc sedente iudice pro tribunali. & aliud est, quod quis teneatur appellare in scriptis, aliud verò appellare in voce, & facere ut per alium in scriptis redigatur, ut superius diximus, vers. Hinc est, ut non sufficit, &c. à n. 77. & tabellio licet etiam si de mandato iudicis intimer sententiam, non tamen vllam recipit iurisdictionem, sed nudum, & simplex exercet ministerium, ut in casu conuerso, de quo in argumento diximus numero 82. & supponit Paz expressè, quare merito non obstat satis constet, & vide quæ nos 1. part. cap. 2. à num. 130.

Et pro nunc hæc tibi pro exemplis sufficiant, si autem alios casus, in quibus appellatio illegitima, & nulla dicitur, latissimè & vsque ad refectionem poteris videre Lancelot. Robert. de attentatio. 2. part. cap. 12. limit. 50. per totam. Sigismundum Escaciam in tractatu de appellat. quest. 4. per totam & quest. 12. & quest. 5. quest. 6. & quest. 7. & Cardin. Tuscum practic. conclus. tomo 1. litera A, conclusionem 496. vbi ad plures alias conclusiones ipse se remittit, de huiusmodi nullitatibus appellationum tractantes, apud quos omnes & alios per eosdem allegatos, varios reperire poteris, & practicabiles casus, quos mei non est transcribere. nos latius infra 3. part. capit. 9. per totum, vbi multa.

CAPVT III.

Quando duo grauamina ita se habent: vt vnum veniat in complementum, effectum, seu executionem alterius, si est omissum appellari à primo: an à secundo appellationi interiectæ iudex non deferens vim faciat.

S V M M A R I V M.

Pro delatione appellationis à grauamine effectiua, omissa tamen ab eo illato, recurrit solet ad Senatam num. 1.

Appellatio si est omissa à iudice mandante deferri iuramentum parti, an ab ipsa delatione poterit appellari. num. 2. 10. 11. & 17.

Opponens exceptionem seu articulos admittendos, si omittat appellari à processu ad vltiora, & postea instet pro admissione illorum à tacita, vel expressa reiectione, an poterit appellare. num. 3.

Ab interlocutoria si non est appellatum, an à de-

negata eius reuocatione petita poterit appellari. n. 4.

Contractus aliud est, aliud promissio de contrahendo, aliud promissio de profutendo, aliud ipsa professio. n. 5.

Grauamina diuersa diuerso iure censentur. num. 6.

Actus duo, vbi ita se habent, vt vnum veniat in complementum, & executionem alterius, si est omissum appellari à primo, non poterit appellari à secundo. n. 7.

Actus secundus alterum ad effectum perducens, non est, qui grauatur, sed primus. n. 8.

Ab interlocutoria de admittendis articulis si non est appellatum, non potest postea appellari ab ipsa actuali admissione. n. 9.

A delatione iuramenti si non est appellatum intra terminum, non poterit postea appellari ab ipso actuali iuramento. n. 10. & 11.

Omittens appellare à sententia intra decedendum, à citatione ad videndum se declarari, & denuntiare, non poterit appellare. n. 12.

A censuris fulminatis per executores executoriarum in earum executionem non appellatur, licet aliàs appellatur ab excommunicatione. num. 13.

A captura in executionem rei indicata aut obligationis in forma camere non appellatur, licet aliàs licita sit à captura. n. 14.

Appellari si non potest à prima sententia, ita nec à secunda idem continente. n. 15.

Qualitas prioris actus grauantis non secundi in eius effectum gestus inspicitur ad appellandum. n. 16.

Respondetur ad Caill in speciali casu loquens de stylo, non de iure. n. 17. & 18.

Sententia interlocutoria quoad iudicem non transit in rem indicatam, quo minus queat renouare. num. 19.

A restitutione grauaminis iniuste denegata licet appellari. n. 20.

Ita tamen quod appellatur à causa grauaminis de presenti, non de preterito, & sic ab ipsa denegatione. n. 21.

Appellans à carceratione post decedendum, debet allegare causam grauaminis de presenti non de preterito. n. 22.

Promissio de vendendo obligat de futuro ad venditionem faciendam. n. 23.

Effectus & executio eiusdem actus non est ab ipso diuersa, sed respectu alterius sic. n. 24.

EX vera huius difficultatis resolutione, non parum alia ingentes euinci quidem possunt. contingit vicissim disputari inter litigatores, an testes, probationes, articuli & similia sint admittenda. Iudex interloquendo, admittenda esse dicit, à quo grauamine pars omittit appellare, postmodum

modum verò quando in effectu testes præferantur, & probationes, ipsa pars grauata solet ab admissione appellare, & ob denegatam huiusmodi appellationis delationem ad supremum Senatam confugiunt, vt violentiam fecisse declaretur.

2 Et pro parte affirmatiua quod vim faciat, non deferendo, cum appellatio legitima videatur, primò quoniam si iudex alteri parti deferat iuramentum, licet is, contra quem iuratur, statim non appellet intra decedendum, sed eo elapso, pars cui delatum fuit iuramentum, parata sit iurare, & tunc si pars grauata appellauerit ab huiusmodi delatione iuramenti, appellatio recipitur, eique deferendum esse, testatur Minsinger. singula. obser. censu. 1. decisione 39. incipit quando à iudice. & eundem referens in proposito sequitur Lancelot. Robert. in tractatu de attent. 2. part. cap. 12. limit. 50. numer. 175. fol. 282. ergo sequitur euidenter, quod licet non appellatur à priori grauamine, poterit appellari à secundo, quod veniat in complementum, & executionem eiusdem.

3 Secundò, & pro hac parte pugnat, nam si quis opponat exceptionem, seu articulos, & petat admittendos, iudex per processum ad vltiora contrarium videtur pronuntiare, si pars omittat, appellare intra decedendum ab hac tacita reiectione, & grauamine, postmodum si institerit pro iterum admissione exceptionum, & articulorum; iudex vel tacite vel expressè iterum illos reiectione, poterit appellare ab hac vltima reiectione, etiam si à prima non possit appellari, ob lapsum decem dierum, incipiendo ab illa priori, ita docet Paul. de Castro in consil.

4 334. vna appellatione numer. 6. lib. 1. & iterum iuuatur hoc argumentum ex eo quod dicit; post Innocent. in cap. fin. de noui oper. nuntia. Guido Papæ in tractatu de appella. quest. 108. quod si quis ab interlocutoria non appellet, sed petat tantummodo eam contrario imperio reuocari, & iudex illam non reuocet, sed confirmet, ab huiusmodi confirmatoria potest appellari, etiam post decem dies incipiendos, & enumerandos à die primæ interlocutoria; & quod per talem interlocutoriam tota causa deuoluitur ad iudicem ad quem, qui poterit cognoscere de illa interlocutoria, à qua non fuerat appellatum. ergo in nostro casu idem dicendum est.

5 Tertio, & vltimo virget, quoniam pronuntiare testes admitti debere, vel non, vel articulos admittendos, diuersum grauamen est ab ipsa actuali admissione, postmodum facta, sicut aliud est contractus, aliud promissio de contrahendo, aliud est promissio de profutendo, aliud ipsa professio, vt per text.

in l. quod si nolit versiculo illud plenè ff. de adilitio edito. l. non omnes §. si ff. de re milit. & vt in vno plures taceam, magnam doctrinarum, & Doctorum cateruam congestit Tiraquell. de retract. conuentio. ad fin. tituli. à num. 42. cum multis sequentibus. ergo si sunt diuersa grauamina, diuerso iure censerit, & iudicari debent, & de vno ad aliud non est facienda illatio l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poss. quia à separatis non est facienda illatio, vbi etenim non datur identitas, non obstat res iudicata l. & an eandem cum sequentibus ff. de re iud.

His tamen non obstantibus, contrariam sententiam, & opinionem longè de iure vltiore esse existimo; imò, quod vbi duo actus ita se habent, vt vnus veniat in complementum, perfectionem, effectum, seu executionem alterius, si non potest appellari à primo, puta; quia vel prohibitum est à iure, vel ob transitum in rem iudicatam, quia lapsus fuerit terminus ad appellandum: pariter nec poterit appellare à secundo, quoniam primus est, qui grauatur, non secundus, qui ad effectum perducit alterum, ita eleganter docet Bald. in l. si cum exceptione §. hac autem actio. ff. de eo quod metus causa. Felin. in capite quoad consultationem num. 14. ante fin. de sententia, & vt iudic. Escacia tractatu de appella. quest. 17. limit. 10. num. 11. & post Bald. & Felin. tenet Capicium decisione 1. num. 23. Lancelot. Robert. de attent. 2. part. cap. 12. limit. 53. num. 3. fol. 293. & iterum ipse Lancelot. ead. p. & cap. limit. 50. num. 118. & sequentibus. Cæsar Contar. in repet. l. vni. C. si de momen. poss. limit. 19. num. 16. optimè Escobar à Meinez in tractatu de ratiocinis c. 33. sub n. 2. 5. post medium.

Et ex hac doctrina rectè infert Paul. de Castro in l. ab executore 4. ff. de appellat. recip. num. 2. quod si iudex pronuntiat articulos esse admittendos, & postmodum illos admittit actualiter, si non fuit (inquit) appellatum à pronuntiatione de admittendo, non poterit postea appellari ab ipsa admissione, cum admissio sit executio interlocutoria prioris, & prima est, quæ grauatur, non autem secunda, sequitur etiam Ruginell. in tractatu de appella. §. 2. capit. 3. numer. 85. & numer. 167. & melius post alios, quos ipse ibi citat in num. 168. tenet etiam Sigismundus Escacia in tractatu de appellat. quest. 17. limit. 47. num. 140. fol. 502. & ibi etiam numer. 137. & ex eodem Paulo Castr. & notata in c. dilecti de renuntiatione. tenet Ioan. Ferrari. in tractatu de appellat. cap. 5. numer. 50. Ex eodem etiam fonte fluit, vt si iudex deferat iuramentum alicui ex litigantibus, si alter, contra quem iuratur, non appellauerit ab huiusmodi interlocutoria, & grauamine delationis iuramenti

- intra terminum decem dierum, & post illos pars parata sit iurare, ita vt ad effectum perducatur interlocutoria probationis iuratoria: minimè poterit appellari ab hac admissione, quia est in executionem prioris, à qua quemadmodum non potest, nunc appellari, quia extra terminum, ita nec ab admissione, ita tenet Escacia in d. tractatu de appellat. quest. 17. limita. 3. numer. 8. Seraphi. in tractat. de priuilegiis. 102. num. 6. & 7.
- 11 Nec obstat Andreas Gaill in singula obser. centu. 1. decisio. 39. incipit quando à iudice. contrarium tenens in terminis, cui respondeo inferius ad responsum primi argumenti.
- 12 Inde insuper ex nostra principali doctrina inferitur, quòd si iudex tulerit aliquam sententiam siue interlocutoriam, siue definitiuam, cuius lapsus sunt decem dies, deum citat illum quem officit sententia, ad videndum se declarari, & denunciari: tunc ab ista citatione, & monitione non poterit, validè appellari post lapsum decem dierum, à die principalis grauaminis, & sententiae, cum ista veniat in illius executionem, ita consuluit Andreas Barba. in consil. 7. visis dubijs colum. 2. in princ. lib. 3. post Angelum, & alios per eum citatos, sequitur Lancelorus Robert. de attent. 2. p. cap. 12. limitat. 50. num. 119. tenet etiam Nicolaus Gar. de beneficijs 1. part. cap. 1. num. 586. Caesar Con. in repetitione l. vnica limi. 19. num. 2. o. Gallef. ad formam Camer. oblig. in 2. part. 3. princ. in cap. reliqua de processu. iunctis nis quae scribit numer. 38. & sequentibus fol. 363. Marquesia. de commissi. 1. p. cap. 13. num. 1. & vide omnino quae latius in optimo casu dixi (alii citatis Doctoribus) infra 4. part. cap. 5. quòd inter se dissent à numer. 68. cum seq. versiculo sed contrariam sententiam, & opin. &c. vbi aliqua utilissima. vbi quòd licet aliàs à censuris licet appellari, non tamen à censuris fulminatis per executores in complementum executorialium breuis, aut obligationis camerae, quia eius vestiuntur natura, & priuilegio.
- 14 Et idem dicimus de captura, à qua licet aliàs licet appellari, tamen à facta in executionem rei iudicatae aut breuis camae, aut obligationis in formam camerae, minimè poterit appellari, sicuti nec à re iudicata. Escacia de appellat. quest. 17. limit. 47. memb. 1. n. 160. & vide quae nqs 2. p. c. 5. à numer. 37. & supra. Ad quod etiam conducit, quod post Baltra. dit Felin. in cap. quoad consultationem num. 14. de re iud. Quòd si à prima sententia appellari non potest, nec etiam à secunda continente idem quod prima, Contar. in l. vnica. C. si dom. limi. 9. numer. 16. Magon decisioe Lucens. 48. n. 4. Gonzal. regul. 8. gl. 6. sub num. 183.

Et omnium ratio illa est potissimum, quoniam iste actus, qui venit in complementum prioris: non est qui grauatur, sed prior. & sic ad appellationem interponendam ille prior actus, eius qualitas, tempus, & natura (qui est causa grauaminis, super quo fundatur appellatio de necessitate cap. cum cessante de appellat.) inspicit, & attendi debet, non iste secundus, Guido Papae consilio 574. Corneus consil. 71. numer. 2. lib. 1. Felinus in cap. quoad consultationem num. 14. & 15. de re iud. Gratus respon. 16. colum. 1. num. 2. Rolan. à Valle consil. 43. num. 5. in prin. Rota decis. 100. ex nouem part. 1. diuerso. & circa hunc articulum & principalem opinionem, & doctrinam multa adduximus infra 4. part. cap. 1. post princip. quae vtiliter conducunt ad propositum.

Quibus sic suppositis non obstant in contrarium adducta fundamenta. Non primum deductum ex Andrea Gaill, quia loquitur de stylo Cameræ imperialis, non tamen de iure communi, & eius dispositione, vt eodem patet, & respondit Escacia in tractat. de appella. quest. 12. num. 161. fol. 171. & eundem allegans Lancelorus Robert. loco de quo in argumento d. numer. 175. specialiter loquitur de dicto stylo Cameræ Imperialis, vt secus sit de iure, prout ipse Lancel. proficitur eadem limita. 50. num. 118. cum sequentibus, & limit. 53. num. 36. & eadem 2. p. cap. 12. pro quo facit, quae nos diximus haecenus.

Nec obstat secundum ex Paulo de Castro, & Guido. Papae, quoniam quando eorum assertio, & doctrina procederet absolute, & sine limitatione, & scrupulo, de quo per Lancelorum Robertum in d. tract. de attentatis 2. part. cap. 12. limit. 50. num. 66. cum sequentibus. & iterum inferius à numer. 158. tamen longè diuersum est à nostro casu, quoniam illic non appellatur à secundo grauamine, veniente in executionem prioris, vt in nostro casu; sed duntaxat appellatur ab alio de nouo illato à iudice, eo quòd petita fuit repositio eius grauaminis, quod ipse poterat reuocare, quia quoad ipsum iudicem interlocutoria non transit in rem iudicatam, quominus eam possit, quandoque reponere, & reuocare contrario imperio, iuxta text. in l. quod ius ff. de re iud. vbi Ias. Tiraquell. & ceteri, & Fran. Abb. & omnes canonista in cap. cum cessante de appella. Felinus in cap. qualiter, & quando de accusat. & nos late supra c. procedenti. & ita cum iniuste fuisset grauata pars, iustèque petierit repositionem, iudici iure permissam, à denegatione interponitur appellatio, licet reperitur extra decem dies à tempore prioris grauaminis dummodo emittatur intra illos computandos

- 21 tandos à die denegatae repositionis, in tantum quòd iste appellans debet esse cautus, vt non appellet à causa, & grauamine de praeterito, sed de praesenti tantum, hoc est à denegata repositione, vt in simili casu dicit Philip. Fran. in cap. ex parte tua 47. sub n. 9. de appellat. quem sequitur Escacia de appellat. quest. 12. num. 149. vbi postquam dixerunt, quòd à carceratione potest quodcumque appellari etiam post decem dies, quia carcer semper, & continuo ac quotidie grauatur: limitant, vt non procedat quando appellaret carceratus praeterito grauamine, siue allegaret causam grauaminis de praeterito, quia tunc non posset appellare post lapsos decem dies, & sic caute debet appellari à causa grauaminis de praesenti. sic cum isthaec negata repositio non sit executio actualis prioris grauaminis, quia ipsa aliter fit; sed aliud, & nouum grauamen, ideo non officit nostrae doctrinae, & resolutioni.
- Nec obstat tertium, & vltimum de l. quod si noluit versic. illud plenè ff. de adilit. edit. l. non omnes, §. si ff. de re milit. 1. & Tiraq. de retract. conuen. ad fin. tituli à numer. 42. quibus dicitur aliud esse promissionem de vendendo, aliud ipsam venditionem, quia ipsa venditio obligat de praesenti, & promissio de vendendo obligat de futuro, hoc est, ad compellendum obligatum ad venditionem sibi faciendam, vt late ipse Tiraquell. ibi num. 42. post
- 23 alios, quia responderet, quod non propterea vnaqueque est diuersa in se ipsa respectu illius effectus, quem de iure operatur, ac ideo executio ipsius obligationis de vendendo, non est aliud quod ipsa promissio, quia executio est pars dispositionis principalis, quae illi inhæret, secundum ea quae exactius diximus infra 4. part. cap. 1. post princ. vbi aliqua (quae & vtilia, & necessaria sunt) adduxi ad huius capituli materiam, & ideo aliud est executio, & effectus, seu complementum vnius contractus sui ipsius, & respectu eiusdem: aliud verò ipse contractus respectu alterius diuersi, quapropter à separatis non fit bona illatio.

CAPVT IV.

Quando, & quibus casibus iudex Ecclesiasticus vim faciat, non deferens appellationi interpositae à carceratione, seu detentione, vt qualis ea iniusta sit intelligatur. & quid ab eius relaxatione.

S V M M A R I V M.

Carceris attributa. num. 1.
Carcer est inuentus ad custodiam, vt delicta non

maneant impunita. num. 2.

A carceratione iusta appellationi non deferentem vim non facere, decernit Senatus. num. 3.

A carceratione iniusta, & minus legitime facta appellationi deferendum, decernit Senatus. num. 4.

Carcerationis grauamen continet damnum irremediabile per diffinitiuam. num. 5.

A carceratione iniusta licet appellare interim remanente in carceribus iudicis à quo, donec superior aliud censat. ibidem. & num. 6.

Carceratio ex quot causis iniusta dicitur. num. 7.

Carceratio iniusta est facta per iudicem incompetentem, aut aliàs iurisdictione carentem. n. 8.

Carceratio ab incompetente facta ad effectum remittendi suo iudici, non tamen cognoscendi iusta dicitur. num. 9. 10. & 11.

Carcerare potest iudex incompetentis ad effectum remittendi, etiam si non sit periculum in mora. num. 12.

Carcerare potest secularis iudex clericum repperitum in flagrante vel in causa proxima ad delinquendum, & remittendum suo iudici. num. 13.

Capi potest miles à iudice ordinario ad effectum remittendi. num. 14.

Vicarius foraneus non est ordinarius, sed delegatus. num. 15.

Vicario generali quando censeantur commissae cause criminales, & aliae requirentes speciale mandatum. num. 16.

Vicarius foraneus licet de causis criminalibus non cognoscat; tamen potest carcerare adhibita informatione ad effectum remittendi. num. 17.

A vicario foraneo carcerante clericum, vt remittat appellationi emisse Senatus, vel non vim fieri, vel remittendo non haze fuerit, &c. decernit. num. 18.

A carceratione facta per delegatum appellationi deferendum, declaratur. num. 19.

Carcerare potest delegatus, quando de fuga timeatur. num. 20.

Carceratio per iudicem non habentem merum imperium dicitur iniusta. num. 21.

Carceratio est meri imperij, quo caret delegatus etiam post litem contestatam. num. 22.

Delegare potest Princeps causas meri, & mixti imperij. num. 23.

Imperij meri quot sint genera, & quae delegabilia. num. 24.

Coercitionem modicam quilibet delegatus, vel ordinarius recipit. num. 25.

Delegatoria sunt quae competunt iure magistratus de iure civili. num. 26.

Cause meri, & mixti imperij de iure canonico delegari possunt, etiam per inferiorem à Papa. num. 27.

Carcerare non potest delegatus de iure civili cum limitationibus, secus de iure canonico. num. 28.

29. & 30.

Delegatus